Protokół

14. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 6. maja 1893.

Początek posiedzenia o godzinie 11. minut 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JO. Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze: Jan Trzecieski, Dr. Franciszek Paszkowski, ks. Mikołaj Siczyński, Józef Wiktor.

Obecnych posłów: 105.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwierając posiedzenie, oznajmia, iż protokół 13. posiedzenia uznaje za przyjęty, nie wniesiono bowiem przeciw niemu żadnych zarzutów.

Marszałek podaje do wiadomości Izby, iż pp. Stanisław hr. Tarnowski (senior) i Dr. Zbyszewski wnieśli prośbę o urlopy na dni 14.

Izba udziela powyżej wymienionym posłom żądanych urlopów.

Sekretarz p. Trzecieski czyta spis petycyi wniesionych po dzień 6. maja b. r., które Izba przydziela następującym komisyom:

Komisyi administracyjnej: L. s. 751, 757, i 816.

Komisyi budżetowej: L. s. 752, 765, 766, 768, 769, 775, 776, 777, 778, 779, 781, 782, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 792, 795, 796, 797, 803, 817, 819.

Komisyi drogowej: L. s. 753, 791.

Komisyi petycyjnej: L. s. 754, 758.

Komisyi kolejowej: L. s. 755.

Komisyi gminnej: L. s. 756, 802.

Komisyi gospodarstwa krajowego: L. s. 759, 760, 761, 794.

Komisyi szkolnej: L. s. 763, 764, 767, 770, 771, 772, 773, 774, 780, 783, 804, 818.

Po odczytaniu petycyi L. s 820, przemawia p. Hoszard i wnosi odczytanie tej petycyi w całem jej brzmieniu.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Sekretarz p. Trzecieski odczytuje petycyę L. s. 820.

Przemawia w sprawie formalnej p. Dr. Weigel.

Przemawia w sprawie formalnej Marszałek.

Izba przydziela petycyę L. s. 820 komisyi prawniczej.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Sprawozdawca, p. Wereszczyński, wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego sprawozdania do komisyi gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o czynnościach nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego, tudzież instruktora mleczarstwa za rok 1892,

Sprawozdawca, p. Romanowicz, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie czasowego uwolnienia od dodatków do podatków tych budynków we Lwowie, które będą wybudowane w miejsce 181 domów przeznaczonych na zburzenie w celu poasanacyi miasta.

Sprawozdawca, p. Romanowicz, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego sprawozdania do komisyi budżetowej.

Izba uchwala zgodnie z powyższym wnioskiem bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie budowy skrzydła gmachu sejmowego na pomieszczenie biur Banku krajowego i Wydziału krajowego.

Sprawozdawca, p. Chamiec, wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego przedmiotu do komisyi bankowej.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o petycyach kilku gmin w sprawie zniżenia prestacyi na płace nauczycieli.

Sprawozdawca p. Chamiec, wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego sprawozdania do komisyi budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Antoniewicza o uchylenie zakazu moczenia lnu i konopi i o wolność podatkową dla przemysłu domowego.

P. Antoniewicz uzasadnia swój wniosek, pod zaś względem formalnym, wnosi przekazanie tego wniosku komisyi przemysłowej.

W sprawie formalnej przemawia p. Rozwadowski, proponując rozdzielenie w głosowaniu dwu spraw, których dotyczy wniosek posła Antoniewicza.

Przemawia w sprawie formalnej Marszałek.

Izba w głosowaniu uchwala przekazać pierwszą część wniosku p. Antoniewicza (o uchylenie zakazu moczenia lnu i konopi), komisyi przemysłowej.

Przemawia p. Sala w sprawie formalnej.

Przemawia p. Antoniewicz w sprawie formalnej.

Izba w głosowaniu uchwala przekazać drugą część wniosku p. Antoniewicza, (o wolności podatkowej dla przemysłu domowego) komisyi przemysłowej.

Przemawia Marszałek w sprawie formalnej.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Żardeckiego w sprawie reformy ustawy drogowej.

P. Żardecki uzasadnia swój wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi odesłanie tego wniosku do komisyi drogowej.

Podczas tego przemówienia obejmuje przewodnictwo zastępca Marszałka, J. E. X. Metropolita Sembratowicz.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z wnioskiem p. Żardeckiego.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie odpisania reszty pożyczki zaciągniętej przez spółkę wodną Jasielską.

W zastępstwie sprawozdawcy p. Jana Tarnowskiego, p. Gorayski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do odpisania spółce wodnej Jasielskiej reszty należytości z udzielonej w myśl uchwały Sejmowej z dnia 15. października 1881 r. pożyczki w kwocie 1500 zł w. a.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi gminnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie miasta Przemyśla na pobór

opłat policyjnych na rzecz funduszu miejscowych ubogich.

Sprawozdawca, p Fruchtmann, uwolniony od czytania sprawozdania, prostuje następujące błędy druku na stronie 2 sprawozdania:

1) w wierszu 4 z góry zamiast: „uprościć“, ma być „opuścić“;

2) w wierszu 6. z góry zamiast: „za pewne cele“, ma być: „na pewne cele“;

3) w wierszu 14 z góry zamiast: „zasadnicze“, ma być: „zasadniczo“;

poczem czyta następujący wniosek komisyi:

Wysoki Sejm raczy załączony ./. projekt do ustawy uchwalić:

Ustawa

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o zezwoleniu gminie m. Przemyśla na pobór opłat policyjnych na rzecz funduszu miejscowych ubogich.

Zgodnie z Uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

Art. I.

Gmina miasta Przemyśla pobierać będzie na rzecz funduszu miejscowych ubogich następujące opłaty policyjne:

1. Za każdy bal za opłatą wstępu urządzony, bez względu, czy w publicznym, czyli też w prywatnym lokalu, po 10 złr. w. a. Bale, z których cały czysty dochód przeznaczony jest na cel dobroczynny, wolne są od opłaty.

2. Od przedstawień teatralnych koncertów, produkcyi sztuk konnych, ogni sztucznych i t. p. za każde przedstawienie w stósunku do większej lub mniejszej znakomitości artysty, czyli przedstawienia, stósownie do ocenienia Magistratu wedle trzech klas: po dwa, cztery lub ośm złr.

Przedstawienia, z których cały czysty dochód przeznaczony jest na cele dobroczynne, wolne są od opłaty.

3. Od menażeryi, panoramy, kosmoramy, ciemni optycznej (camera obscura), figur woskowych lub innych gabinetów, w stósunku do lepszej lub gorszej ich jakości, stósownie do uznania Magistratu według trzech klas: po 2 zł, 4 zł. lub 8 zł. za każdy tydzień, a po 8 zł, 15 lub 20 zł. za każdy miesiąc.

4. Za panoramy skrzynkowe (przenośne), tudzież od artistów i innych muzykantów i katarynkarzy zarobkujących w publicznych lokalach. po ulicach, placach i domach, po 25 ct. w. a. za każdy tydzień.

Art. II.

Każde ukrócenie dochodu funduszu miejscowych ubogich z powyższych opłat karane będzie grzywną, przypadającą funduszowi miejscowych ubogich w dwu do pięciokrotnej wysokości ukróconej opłaty, a w razie niemożności ściągnięcia tej grzywny, aresztem, przy czem za każde 5 zł a. w. grzywny wymierzać należy jeden dzień aresztu.

Art. III.

Postępowanie karne w razie wykroczenia przeciw postanowieniom tej ustawy i orzekanie kar przysłuża burmistrzowi miasta a względnie jego zastępcy

Art. IV.

Pod względem odwołania się od zarządzeń co do poboru powyższych opłat, tudzież od orzeczeń karnych obowiązują postanowienia ustawy z 13 marca 1889 Nr. 24 Dz u. kr.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy poruczam mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

P. Trzecieski wnosi przyjęcie całego projektu ustawy *en bloc.*

Izba w głosowaniu uchwala cały projekt ustawy *en bloc.*

Uchwaliwszy następnie na wniosek p. Trzecieskiego przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwala Izba cały projekt ustawy w trzeciem czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi petycyjnej w sprawie przyjęcia kosztów utrzymania w kwocie 182 zł. w. a. Stefana Misińskiego na fundusz krajowy.

Sprawozdawca, p. Hamorak, uwolniony od czytaniasprawozdania, czyta następujący wniosek komisyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania Stefana Misińskiego, należne gminie miasta Koszyc, w kwocie 182 zł. przyjmuje się na fundusz krajowy.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z powyższym wnioskiem komisyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi szkolnej z czynności Dep. III. Wydziału krajowego.

Sprawozdawca, p. Asnyk, uwolniony odczytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisyi:

Wysoki Sejm raczy przyjąć sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Departamentu trzeciego do wiadomości.

Izba bez rozprawy, uchwala zgodnie z powyższym wnioskiem komisyi.

Marszałek obejmuje przewodnictwo i wzywa sekretarza do odczytania zgłoszonych do laski Marszałkowskiej wniosków.

Sekretarz p. Trzecieski czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, że sprawa sporu o granice kraju nad Morskiem Okiem przewleka się nad miarę, wywołując silne zaniepokojenie w kraju całym. a wzburzenie wśród ludności tatrzańskiej;

zważywszy, że w sprawie tej rozchodzi się o małą wprawdzie pod względem obszaru, ale o najcenniejszą część naszych Tatr, drogą całemu narodowi, a zarazem o granice kraju i państwa, z której ani piędzi lekceważyć i uronić się nie godzi i nie wolno;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby sprawę sporu o granicę kraju nad Morskiem Okiem z całą stanowczością w ręce ujął, granic państwa i kraju uszczuplać nie pozwolił.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby obronę prawną narodowej własności wszelkiemi środkami przeprowadzał i na najbliższej sesyi sejmowej zdał z tego sprawę.

3. Sejm wybiera deputacyę, która zaniesie do Stóp Tronu żale i niepokoje ludności kraju z powodu zagrożonych jego granic.

Lwów dnia 6. maja 1893.

Wnioskodawcą: Weigel.

Dworski, Romanowicz, Szczepanowski, Goldman, Czyżewicz, Dr. Olpiński, Dr. Ludwik Midowicz, Dr. Adam Asnyk, Fruchtman, Rogoyski, Lenartowicz, ks. Sawa, Klemensiewicz, Żardecki, Palch, Rutowski, Albin Rajski, M. Michalski, St. Badeni, Potoczek, Stręk, Kramarczyk, Popowski, Z. Dembowski, Skałkowski, Dr. Smolka, Marchwicki, Jaworski, Ziemiałkowski, Borkowski, Gorayski, Korytowski, Abrahamowicz, Onyszkiewicz, Sala, J. Męciński, Mizia, Zoll, Langie.

Sekretarz p. Paszkowski czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, że w kraju naszym — a najbardziej na Podolu — gdzie ludność żyje prawie tylko z ziemi i zarobku, a wskutek nadmiernego rozdrobienia gruntów, braku przemysłu i przeludnienia stan majątkowy każdego pojedynczego włościanina zmniejszył się;

zważywszy, że rozchody u naszego ludu wzmagają się a dochody się nie podnoszą, więc starać się należy dochody jego podnieść;

zważywszy, że takiem nowem bogatem źródłem dochodu jest zaprowadzenie racyonalnego sadownictwa, które za granicami naszego kraju doszło do wysokiego stopnia i stanowi bogate źródło dochodów tamtejszych mieszkańców:

i tak n. p. wartość roczna jabłkowatych owoców francuskich wynosi 18,750.000 zł., — pestkowatych 6,250.000 zł, — innych drobniejszych 1,250.000 zł. razem 26,250.000 zł., a w Szwajcaryi w jednym kantonie Turgowskim pieniężna wartość za owoce wynosiła 900.000 zł.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt do ustawy:

1) zaprowadzającej w każdej gminie szkółkę owocową, którąby zaopatrywała bezpłatnie mieszkańców w szczepy i dostarczała drzew owocowych do obsadzenia dróg gminnych;

2) obowiązującej obsadzenie dróg gminnych, powiatowych i krajowych drzewami owocowemi;

3) wzywa się Wysoki Rząd, aby w publicznych szkołach ludowych zaprowadził obowiązkową, praktyczną naukę sadownictwa.

Lwów dnia 6. maja 1893.

Wnioskodawca: Dr. Julian Olpiński w r.

Teliszewski, Kowalski, Goldman, Palch, Asnyk, Żardecki, Kramarczyk, Mizia, Stręk, Weigel, Rogoyski, Klemensiewicz, Romanowicz, Lenartowicz, T. Merunowicz, Ludwik Midowicz, M. Michalski, Ochrymowicz, Dr. Sawczak, Hamorak, Sirko, Potoczek, Rutowski.

Marszałek oznajmia, że z wnioskami temi, postąpi stósownie do postanowień regulaminu.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na d. 8. maja b. r., godzinę 11 przed południem. Porządek dzienny będzie pp. posłom rozesłany.

Koniec posiedzenia o godzinie 2 po południu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko *w. r.*

Sekretarze:

Dr. Paszkowski *w. r.*

Jan Trzecieski *w. r.*